

A TRANSZNEMŰSÉG TOTALITÁRIUS TRAGÉDIÁJA

S Z I L V A Y G E R G E L Y

Válasz a transznemű pillanatra – ez az alcíme Ryan T. Anderson új kötetének.¹ A Princeton Egyetem mellett működő Witherspoon Intézet munkatársa, egykori házassági tanácsadó és a gender-ügyek szakértője korábban kollégáival a meglegházasság kérdésköréről és a vallásszabadságról jelentetett meg műveket. Az Egyesült Államokban azonban a meglegházasság elfogadásának Legfelsőbb Bíróság általi, 2015-ös kötelezővé tétele után *a transzneműség vált az új frontvonallá a kultúrharcban*. De mi is az a „transznemű pillanat”?

Már megjelent ez az Államokban, már megjelent Kanadában, és annak el-
lenére, hogy az önmeghatározás nem törvényes az Egyesült Királyságban,
ez az egész már itt is megjelent, nemi erőszakot elkövető férfiak ülnek női
börtönben, férfiak vesznek el munkahelyeket a nők orra elől, férfiak nyerik
a női sportágakban a díjakat, és ezek a férfiak elmennek az iskolákba, és
ezt a zagyaságot tanítják a gyerekeknek, és senki nem mer nekik nemet
mondani.

Így szól egy angliai feminista segélykiáltása.² Amikor Donald Trump amerikai
elnök elrendelte, hogy a hadseregben ne szolgáljanak transzneműek, az egyik
első, ismert amerikai transznemű, Jamie Shupe hosszan kifejtette, hogy szerinte
diszkriminatív a nőkkel szemben a seregben nőként alkalmazni transznemű
férfiakat, akik mégiscsak férfi adottságokkal rendelkeznek: „Az amerikai köz-
véleménynek beadták azt az ideológiát, hogy a szimpla hormoncsere a két nem-
ben egyenlővé teszi őket sportban, erőnlétben és biológiailag is. De ez nem
igaz. [...] Mivel biológiailag férfi vagyok, katonai karrierem egésze alatt egy női
katona sem volt képes megelőzni engem a kétmérföldes futásteresztén.”³

KONZERVATÍV SZÜLŐK – LIBERÁLIS ISKOLÁK

A transzmozgalom elvárja az iskoláktól és a szülőktől, hogy magukat haptá-
ba vágva tegyenek eleget az esetleges „transz diákok” minden kívánalmának,
védendő az illető identitását és magánszféráját, de egyáltalán nem foglalkoz-
nak senki más identitásával és magánszférájával. Egy amerikai útmutató úgy
fogalmaz, hogy „a transznemű diákok iránti tisztelet kell hogy legyen a kiin-
dulópont”. Mások problémái ugyanitt pusztán „kényelmetlenségként” vannak
elkönyvelve. Ha például egy lány kellemetlenül érzi magát, hogy egy biológiai

1 Ryan T. ANDERSON: *When Harry Became Sally. Responding to the Transgender Moment*, Encounter Books, New York, 2018.

2 Rod DREHER: *UK Feminist: Help Us Fight Trans Tyranny*, The American Conservative 2018. március 23.

3 Jamie SHUPE: *This debate is about gender dysphoria, not transgender military service*, MercatorNet 2017. augusztus 1.

fiú magát lánynak állítva egy öltözőbe kerül vele, akkor az útmutató szerint el kell neki magyarázni a helyzetet, azaz be kell adni neki a transzideológiát.⁴

Az egész nyugati világban egyre erősebb az a trend, ami a szülőket elmaradott, beszűkült gondolkodású ellenségnek tekinti, így egyre inkább terjed az a gyakorlat, amely szerint a „támogató otthoni környezet hiánya” miatt nem szólnak az iskolában a szülőnek, ha gyermeke abortuszra készül, vagy bejelenti, hogy homoszexuális vagy transznemű. Kanadában előfordult, hogy egy nemi szerepzavarral küszködő, mérsékelt autista, 11 éves lányt az iskola anélkül bátorított a fiúként való viselkedésre, hogy értesítette volna a szüleit. A lány az iskolában fiúként, otthon lányként élt, és a szülőket csak azután értesítették, hogy a lánynál öngyilkos hajlamok jelentkeztek. Mindezek nem elszigetelt jelenségek, hanem kurrens, erősödő trendek.⁵

A kanadai parlamentben Justin Trudeau kormánytöbbsége elfogadta a Bill C-16 törvényt, amely szerint mindenkit saját nemi identitása alapján kell megszólítani, függetlenül akár biológiai nemétől – a felmerülő kérdések egyike, hogy ezt honnan tudjuk, ha nem látszik az illetőn? (Az eme törvénynek való ellenállása miatt lett nemzetközileg ismert Jordan Peterson pszichológiai professzor.) New Yorkban negyedmillió dollárra büntethetnek, ha tudatosan nem saját identitásának megfelelően szólítunk meg valakit, Kaliforniában az egészségügyi dolgozókat börtönbe küldhetik, ha nem találják el a megfelelő megszólítást. 2017 májusáig az Egyesült Államokban már nyolc tagállam tiltotta be a kiskorúak számára a „konverziós” terápiát, azaz ha a nemi önzonosság-zavarára (gender-diszfória) derül fény, akkor még kisgyermeknél is tilos olyan terápiát alkalmazni, ami a gyermek biológiai nemével harmóniában lévő nemi identitását erősíteni meg.⁶ Kanadában a kormány bezáratta Dr. Kenneth Zucker harminc éve működő torontói klinikáját (Center for Addiction and Mental Health), amiért az intézmény nem fogadta kritikátlanul azt az elképzelést, hogy a nemi szerep-zavaros gyermekeket a biológiai nemükkel ellentétesen kellene nevelni. Zucker a nemi identitás-zavarok kutatásának egyik legelismertebb személyisége, aki a terápiafejlesztésben is úttörő eredményeket ért el. Egyébként még csak transzellenesnek sem mondható: számos páciensnek ajánlotta a nemváltó műtétet az évek során. Egyetlen dolgot ellenez: a gyermekek nemváltásának előkészítését. Ezért kellett intézményét bezárnia.

GNOSZTIKUS TÉVEDÉS

Itthon nemrég a *Magyar Narancs* volt a fóruma egy feminista belvitának a transzneműség kérdésében: a transznemű mozgalmat veszélynek tekintő, illetve támogató feministák vitakoztak.⁷ Baloldali portálok rendszeresen közölnek szívszorító történeteket transzneműek kálváriáiról és küzdelmeiről, a Hátter a Melegekért Társaság pedig két kutatásban is vizsgálja az őket érő diszkriminációt.⁸ És sokan emlékezhetnek a *National Geographic* 2017. évi első számának 9 éves „transzneműt” ábrázoló címlapjára is (lásd *illusztrációnkon*).

Mennyien vannak a transzneműek, akik ennyire meghatározzák ma a közéletet? Különböző felmérések szerint az Európai Unióban a lakosság 0,3,⁹ az Egyesült Államokban felméréstől függően 0,3–0,6 százalékát teszik ki: azaz szám szerint az 512 milliós EU-ban 1,5 millióan, a 326 milliós USA-ban pedig 1,4 millióan lehetnek.¹⁰

4 Human Rights Campaign: *Schools In Transition. A Guide for Supporting Transgender Students in K-12 Schools*, <<http://assets.hrc.org/files/assets/resources/Schools-In-Transition.pdf>>.

5 Lásd például GLSEN [Gay and Lesbian Independent School Teachers Network]: *Model District Policy on Transgender and Gender Nonconforming Students*, 2016, <<https://www.glsen.org/article/transgender-model-district-policy>>.

6 A nyolc tagállam: New Jersey, Kalifornia, Oregon, Illinois, New York, Vermont, Új-Mexikó és Connecticut.

7 BETLEN Anna – FERÓ Dalma: *Isten az Anker'tben. Transzpolitika képregényben*, Magyar Narancs 2018. március 14.; ANTONI Rita – SZABÓ A. Zsófia: *A genderpánik bűnbakjai. Transznemű gyerekek: rémhírek kontra valóság*, Magyar Narancs 2018. március 29.

8 *A transznemű emberek társadalmi kirekesztettsége Magyarországon* (2015), *A kirekesztés arcai* (2017).

9 Ez az Amnesty International becslése: *Why transgender people are being sterilised in some European countries*, *The Economist* 2017. szeptember 1.

10 *The Search for the Best Estimate of the Transgender Population*, *New York Times* 2015. június 8.; *Million Americans Identify as Transgender, Study Finds*, *Times* 2016. június 30.

A *transznemű ontológia* abból indul ki, hogy lehetséges rossz testbe születni, azaz személyünk neme lehet ellentétes a „születéskor ránk kiosztott nemmel”. Ennek elsődleges bizonyítéka szerintük pusztán az, hogy valaki így érez. Ezt az érzést kötelező elfogadni és megerősíteni. Első ránézésre ez összhangban van a második hullámos feminizmusból származó azon állítással, hogy a nemi szerepek, a férfiasság és nőiesség elsősorban „társadalmi konstrukció”, és nem sok köze van biológiai nemünkhöz. A feministák azonban többé-kevésbé el szokták ismerni a biológiai nem valóságát, és éppen a személyiségünket, vele együtt a férfiasság és nőiesség kategóriáit tartják elsősorban társadalmi konstrukciónak. A transz-dogmatika épp fordítva gondolkodik: itt a nemi identitásunk adott születéstől fogva, és a biológiai nemünk az, amit ehhez próbálnak igazítani. Egy Mey Rude nevű aktivista le is írta: „itt az ideje, hogy felhagyjunk a biológiai nem társadalmi konstrukciójával, amit a transzellenesség védelmében használnak”.¹¹

Így aztán ki is bontakozott a konfliktus a feminizmus egyes irányzatai és a transzneműek között. Volt olyan feminista szerző, aki a patriarchális nemi sztereotípiák erősítésével vádolta meg a transzmozgalmat.¹² Pedig a kettő között azért rokon vonások is felfedezhetők, hiszen a '60-as évek gender-elméletet megalapozó, radikális feministáinak köszönhetjük a biológiai nem és a nemi szerepek, a nemi identitás radikális elválasztását és a férfi-női „dualizmus” megkérdőjelezését.¹³ Nem is beszélve arról, hogy az ünnepeelt feminista Judith Butler is elnyomó nyelvi konstrukciónak tartja a biológiai nemet.¹⁴

A gyermekek úgy kerülnek civilként a harctér kellős közepére, hogy ha a nemi identitásunk már veleszületett módon ellentétes lehet a biológiai nemünkkel (egyben megváltoztathatatlan is), akkor ebből következően nyilván annál jobb, minél hamarabb érkezik a segítség, hiszen bizonyára könnyebben birkóznak meg azok a transzneműségükkel, akiket már kis korukban saját felfogásuknak megfelelően nevelnek, és nem harminc-, hanem mondjuk 4-5 éves korukban kezdik az „átmenetet”.

Ryan T. Anderson szerint a nemi identitást és a biológiai nemet élesen elválasztó feministák és a transzmozgalom a gnosztikus dualizmus tévedésébe esik. Ugyanakkor arra is rámutat, mielőtt pontról pontra cáfolja a transzmozgalom állításait, hogy igazából ezzel a mozgalommal nem lehet vitatkozni.

Ugyanis a transz-mozgalom taktikája az, hogy állandóan változtatja az álláspontját és egyre többet követel; ennek ellenére teljesen süket az ellenérvekre, és mivel ennyire dogmatikus, ezért hajlamos a kényszerítésre.¹⁵ Mint írja:

Miközben a transzaktivisták kompromisszumképtelenek, álláspontjuk tele van ellentmondásokkal. Azt állítják, hogy a valódi én független a testtől, mégis azt hirdetik, hogy a test átalakítása szükséges a kiteljesüléshez. A nemi identitás fogalmát sztereotipikus tevékenységekhez és állításokhoz kötik, miközben filozófiájuk szerint a nemi identitás szerintük mesterséges társadalmi konstrukció. Radikálisan szubjektív álláspontjuk szerint az egyéneknek bármit meg szabadna engedni, amit tenni óhajtanak, és hagyni, hogy úgy definiálják az igazságot, ahogy szeretnék, mégis rákényszerítenék mindenkire a transzneműség ideológiájának dogmáit.¹⁶

Jó pár kérdés felmerül tehát: „Ha a gender-identitás konstrukció, akkor hogy lehet benső és megváltoztathatatlan? Hogy lehet, hogy valakinek az identitása,

”
**a transz-mozgalom
 taktikája az, hogy állandóan
 változtatja az álláspontját
 és egyre többet követel**

11 MEY RUDE: *It's Time For People to Stop Using the Social Construct of "Biological Sex" to Defend Their Transmisogyny*, Autostraddle 2014. június 5.

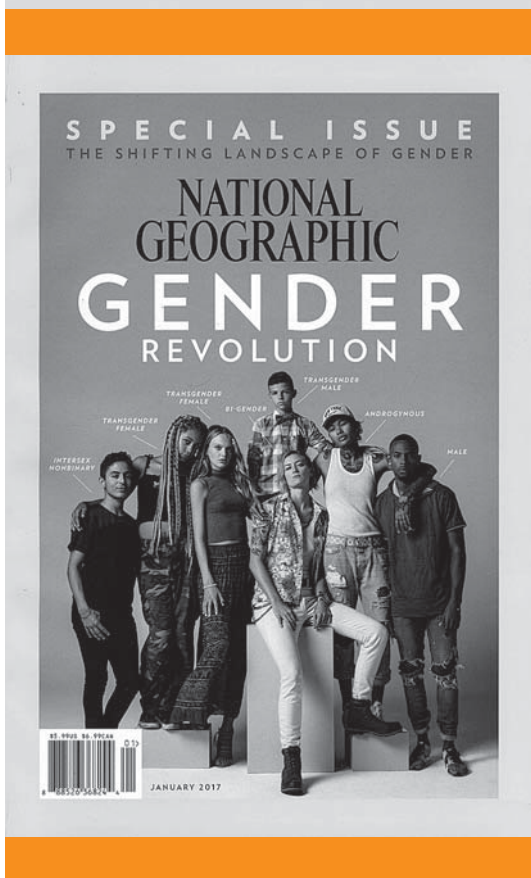
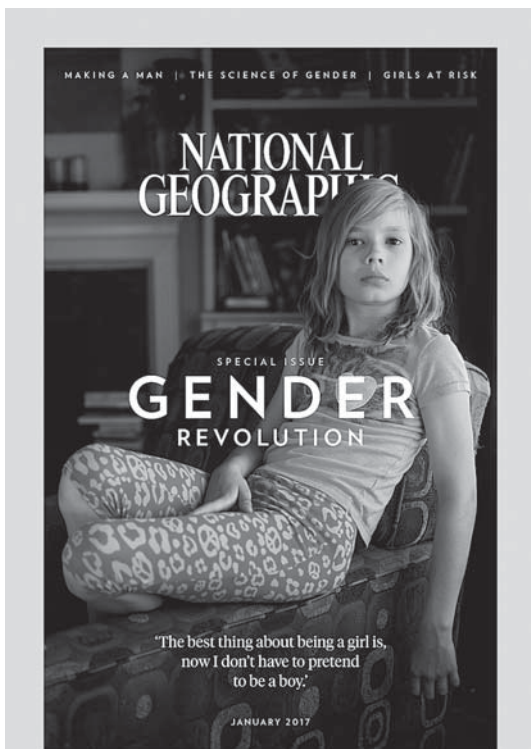
12 JANICE RAYMOND: *The Transsexual Empire. The Making of the She-Male*, Vaecon Press, 1979 (második, bővített kiadás: Teachers' College Press, 1994).

13 Lásd például Simone de Beauvoir: *A második nem* (1949), Betty Friedan: *The Feminine Mystique* (1963), Kate Millet: *Sexual Politics* (1970), Sulamith Firestone: *The Dialectic of Sex – The Case for Feminist Revolution* (1970).

14 JUDITH BUTLER: *Problémás nem*, ford. BERÁN Eszter – VÁNDOR Judit, Balassi, Budapest, 2007, 47–51, 91–96.

15 ANDERSON: *I. m.*, 603.

16 *Uo.*, 968.

Transznemű forradalom? – A National Geographic vitatott 2017. januári gender-különszámának címlapja

tekintettel a társadalmi konstrukciókra, már az anyaméhben eldőlt, a biológiának köszönhetően? Hogy lehet, hogy ez identitás megváltoztathatatlan és örök, tekintettel az állandóan változó társadalmi konstrukciókra? És ha a gender-identitás benső, akkor hogy lehet fluid is egyben?” Aztán: „Most akkor genderbinaritás van vagy nem? Ha a nő és férfi elég objektív dolgok ahhoz, hogy így identifikálódjanak emberek, akkor hogy lehet a gender egyben spektrum is?” Vagy épp: „Mi van a magukat valamilyen állatnak tartó emberekkel, és az olyan egészségesekkel, akik fogyatékosnak tartják magukat? Ezek az önmeghatározások is hatással vannak a valóságra? Ha nem, miért nem? És kellene, hogy ők is kapjanak orvosi segítséget, hogy elképzelésükhöz igazítsák testüket? Miért fogadjuk el a transznemű »valóságot«, és vessük el a transzrasszizmust, a transzfajiságot, transzfogyatékoságot?”¹⁷

A transznemű dogmatika a nemátalakító műtétek sikerét propagálja, a világ elé tárva a transzneműek nehézségeit és azt, hogy miként küzdöttek le ezeket a műtét és az azt megelőző kezelések segítségével, amelyet átmenetnek (*transition*) neveznek. A mozgalom a fent kifejtett ontológia nevében kikéri magának, hogy bárki figyelembe vegye, nő vagy férfi volt-e valaki az átmenet előtt; és ha például egy nőről, akivel randizunk, kiderül, hogy igazából férfi, aki átoperáltatta magát, akkor transzgyűlöletnek minősül emiatt megszakítani vele a kapcsolatot, hiszen a lelke mélyén az illető igazából nő, és már – állítja a transzmozgalom – testileg is az.

Amit elhallgat a mozgalom, azok az átalakulást megbánók történetei – mutat rá Anderson, könyvében be is mutatva pár „visszatérőt”, akik arról számolnak be, hogy erős nyomást gyakoroltak rájuk, bemagyarázva nekik, hogy ez az egyedül üdvözítő út, másrészt többnyire mégsem múltak el a mentális problémáik, sokan pedig egyszerűen – szó szerint – nem érezték jól magukat a bőrükben. Eközben a transzneműek közt az öngyilkossági ráta 41 százalékos – miközben a teljes amerikai lakosság körében az átlagos érték 1,6 százalék.¹⁸ És akkor nem beszéltünk az átoperáltak körében tapasztalható magas arányú alkoholizmusról, droghasználatról, és azokról sem, akik megbánták a nemváltó műtétet.¹⁹ A transzmozgalom szerint persze mindez a társadalmi elnyomás és kirekesztés következménye, nem a transzneműek pszichológiai problémáié.

Ezzel szemben John Money, a nemváltó műtétek szószólója által alapított nemiidentitás-klinika (Gender Identity Clinic, Johns Hopkins Kórház) egyik volt vezetője, John Hoopes, aki eredetileg támogatta a nemváltó operációkat és hormonkezeléseket, ké-

sőbb kijelentette: sosem látott sikerrel végződő operációt, a legtöbb páciens problémái nem oldódtak meg. Megerősítette ezt utódja, John Meyer is, aki azt

17 Uo., 990–992.

18 Jaime M. GRANT – Lisa A. MOTTET – Justin TANIS: *Injustice at Every Turn. A Report of the National Transgender Discrimination Survey*, The National Gay and Lesbian Task Force–National Center for Transgender Equality, 2011, <http://www.thetaskforce.org/static_html/downloads/reports/reports/ntds_full.pdf>.

19 Cecilia DHEJNE és mások: *Long-Term Follow-Up of Transsexual Persons Undergoing Sex Reassignment Surgery: Cohort Study in Sweden*, PLoS One 2011.

tapasztalta, hogy a transzneműek pszichés problémái nem oldódnak meg a műtéttel.²⁰ Anderson idéz olyan, az operációt megbánó nőt is, aki hangsúlyozza, hogy a környezete nagyon is támogató volt, szerették és biztatták, de ő nem volt kibékülve a műtét utáni énjével, és arra jött rá, hogy saját maga elől fut.

A legismertebb „visszatérő” Walt Heyer, akit e sorok írója levélben is megkeresett. Heyer 1983-ban esett át nemváltó műtéten, majd később megbánta ezt, és megpróbálta visszacsinálni, amit lehetett. Azóta a transznemű mozgalom heves kritikusa (*Gender, Lies and Suicide, Sex Change-It's Suicide – A Whistleblower Speaks Out*, 2013, *A Transgender's Faith*, 2015). Mint nekem küldött válaszában írja: a nagymamája öltöztette úgy négyéves korától, mintha lány lenne, és próbálta meg lánnyá nevelni, és „ez volt a nemi szerepzavaraim kezdete. A nemi szerepzavar kezelése viszont nem kíván meg megerősítést, hormonokat vagy műtétet, épp ellenkezőleg. A nemi szerepzavart legjobban pszichoterápiával lehet kezelni. Ha megfelelően alkalmazták, a terapeuták megtalálják a »mikor történt« kérdésre a választ. A legtöbb esetben az ok az ellenkező neműség erőltetése, trauma, valamilyen tragikus veszteség, mély kiábrándultság vagy valamilyen visszaélés.” Az utóbb pszichológiát végzett Heyer kérdésekre kifejtette azt is, hogy kaliforniai egyetemi tanulmányai közben „megtaláltam a szakirodalomban a bizonyítékot arra, hogy a nem (*gender/sex*) megváltoztatása mindig pszichológiai, érzelmi, szociális vagy szexuális zavarokra utal, és sosem volt orvosi kérdés”. Így aztán Walt Heyer arra is figyelmeztet: a transznemű emberek valódi száma szerinte nulla, mivel „orvosi szempontból a transzneműség nem létezik, csak mint egy »elképzelés« vagy »érzés“.

Számos kérdést vizsgálhatnánk még, de leginkább a nemi identitás gyermekkori megerősödésének problémája lehetne kifejtése méltó. Elég most annyi, hogy a transzmozgalom, ami pubertásblokkolókat írta fel a babákkal játszó fiúknak és a traktorozó lányoknak, figyelmen kívül hagyja, hogy 80-95 százaléuk később elfelejtkezik nemi érésének problémás időszakairól, és magától értetődő módon azonosul biológiai nemével,²¹ illetve hogy a pubertáskor bekövetkeztének meggátlása számos veszéllyel jár.²²

EMBEREK: FÉRFIAK ÉS NŐK

Érdemes kitérni a nem és gender radikális szétválasztásának cáfolatára! Dr. Paul McHugh és Dr. Lawrence Mayer áttekintette a nemiségre és a transzneműsége vonatkozó irodalmat, és arra jutottak, hogy a férfiaság és nőiesség bizony bináris és fix dolog, a férfi és nő közötti strukturális differenciák pedig a reprodukciót szolgálják. Ez a történelem egésze folyamán elfogadott volt, és fajokon is átível. Kizárólag az emberrel kapcsolatban és csak legújabbán kérdőjelezzük meg.²³ A két szerzőt persze tanulmányuk megjelenése után rögtön transzfóbnak titulálták.

Nincs helyünk arra, hogy szisztematikusan megvizsgáljuk, mennyi mindenben különbözik nő és férfi, és mindezekből megalapozottan lehet-e következtetni arra, hogy a nőiesség és férfiaság sem független biológiai mivoltunkból. De mint arra Anderson rámutat, a férfi és női test nemcsak kromoszómában és hormonokban és nemi jellegekben tér el, hanem átlagosan nézve súlyban, méretben, formában-alakban, sűrűségben és a csontok hosszában, a zsír elosztásában, az izomzatban, valamint számos olyan szervet tekintve is, mint amilyen az agy is. Valószínűleg az agy a leginkább nemileg karakteres szervünk, ez felelős a különbségek kialakulásáért az érzelmek és a fájdalom megélésében, a látásban, a hallásban, az emlékezetben és a tájékozódásban. Persze nem ezek a másodlagos nemi jellegek határoznak meg minket nőnek és férfinak, az

20 Paul R. MCHUGH: *Surgical Sex*, First Things 2004. november.

21 Paul R. MCHUGH – Paul HRUZ – Lawrence S. MAYER: *Brief of Amici Curiae in Support of Petitioner, Gloucester County School Board v. G.G.*, Supreme Court of the United States, No. 16-273 (2017. január 10.), <http://www.americanbar.org/content/dam/aba/publications/supreme_court_preview/briefs_2016_2017/16-273_amicus_pet_mchugh.authcheckdam.pdf>.

22 Paul W. HRUZ – Lawrence B. MAYER – Paul R. MCHUGH: *Growing Pains. The Problems with Puberty Suppression in Treating Gender Dysphoria*, The New Atlantis 2017. tavasz; ANDERSON: *I. m.*

23 Paul MCHUGH – Lawrence MAYER: *Sexuality and Gender. Findings from the Biological, Psychological, and Social Sciences*, The New Atlantis 2016. ősz (különszám).

a reprodukciós különbségekből fakad, de azok további, ilyen különbségekhez is vezetnek. Vannak különbségek a molekuláris és sejti szinten is, amelyek nem pusztán a fiziológiát, hanem az agyunkat is befolyásolják. Mindezek tekintetében a valódi nemváltás lehetetlen, a műtét csak felszínes változásokat eszközöl, a férfi nemi szervből például ugyan ki tudnak alakítani női nemi szervnek tűnő dolgot, de az felépítésében és funkcionálisan sem lesz női nemi szerv (a magukat férfinak képzelő nők számára férfi nemi szervet kreálni pedig még nehezebb feladvány). Ugyanígy lehetetlen átműteni a csontstruktúrát, az izomzatot vagy az agyat.

Az alighanem legátfogóbb vizsgálat a női–férfi természet biológiai és kulturális meghatározói tekintetében Richard Lippa pszichológiai professzor nevéhez kötődik, aki a „természet–környezet”-vitának próbált a végére járni. Lippa összefoglalja és elemzi a valaha volt összes kutatást a biológia, a neurobiológia, a szociológia, pszichológia és más tudományok területéről, megvizsgálva a nemek közti eltéréseket mind testi-lelki, mind viselkedésbeli mivoltukban, egyben végigelemezve a biológia által meghatározottság elvét, majd a társadalmi konstrukció elképzelését. Lippa megjegyzi, hogy a férfiak hajlamosak jobban hangsúlyozni a biológiát, a nők pedig a szociális meghatározottságokat, és szerinte ez is oka lehet annak, hogy épp nők álltak elő a nemi szerepeket elsősorban társadalmi konstrukciónak minősítő elméletekkel. Ugyanakkor ő maga egyik felfogásnak sem ad elsőbbséget, inkább azt hangsúlyozza, hogy mindkettő erős hatással van életünkre, és igazából a dolgok szétszálazhatatlanok, menthetetlenül összefüggenek.²⁴

A Witherspoon lapjának, a *Public Discourse*-nak a munkatársai, Andrew T. Walker és Denny Burk szerint a transzmozgalom „nem bizonyítékokra épül, hanem az expresszív individualizmus ideológiájára – az elképzelésre, hogy identitásunkat teljes mértékben mi határozzuk meg, és hogy ezt az identitást mindenkinek tisztelnie kellene és támogatnia kellene, függetlenül attól, hogy milyen identitás is ez. Ez az expresszív individualizmus nem követel meg semmilyen erkölcsi érvet vagy empirikus igazolást, akármilyen abszurd vagy ellentmondásos igényei vannak is. A transzneműség nem tudományos felfedezés, hanem egy előzetes ideológiai elköteleződés a nemek bizonytalanságával kapcsolatban.”²⁵ Ryszard Legutko konzervatív lengyel filozófus szerint pedig „elég idétenül” hangzik a tolerancia szó azokban a kontextusokban, amelyekben többnyire használni szoktuk, „inkább jóindulatról, megértésről, elnéző vagy együtt érző bánásmódról, tehát olyan személyes érzelmekről és erkölcsi attitűdökről volt szó, amelyek különböző kapcsolatokban, árnyalatokban fordulnak elő, a konkrét esettől függően. Mindezt kiszorította a tolerancia, felszámolta a jelentésbeli különbségeket, eltörölte az ilyen alapon meghatározott attitűdök közti eltéréseket, és átalakult valamiféle politikai parancsolattá.”²⁶

A transz-mozgalom elődeihez hasonlóan nem pusztán személyes megértést, elfogadást, nagyvonalúságot és jóindulatot kér, amelyet könnyen meg is kaphatna. A transz-mozgalom militánsan követeli a politikai toleranciát, a teljeskörű emancipációt, a világ mindenki számára kötelező, transznemű átértelmezését, kezdve és végezve az ember teljes mibenlétével, márpedig ők teljes mértékben a feje tetejére állítják az antropológiát. Hozzájárulást követelnek az emberi természet teljes kiforgatásához, teljes megadást

kérnek mindenki más részéről, komolyan vehető érvek nélkül, állandóan változó érveléssel, mindezt azért, mert ők csak így éreznék magukat komfortosan, így éreznék magukat elfogadva. Mindez valószínűleg abból a pszichológiai beállítottságból és kényszerből fakad, hogy aki (látszólag) átalakította magát

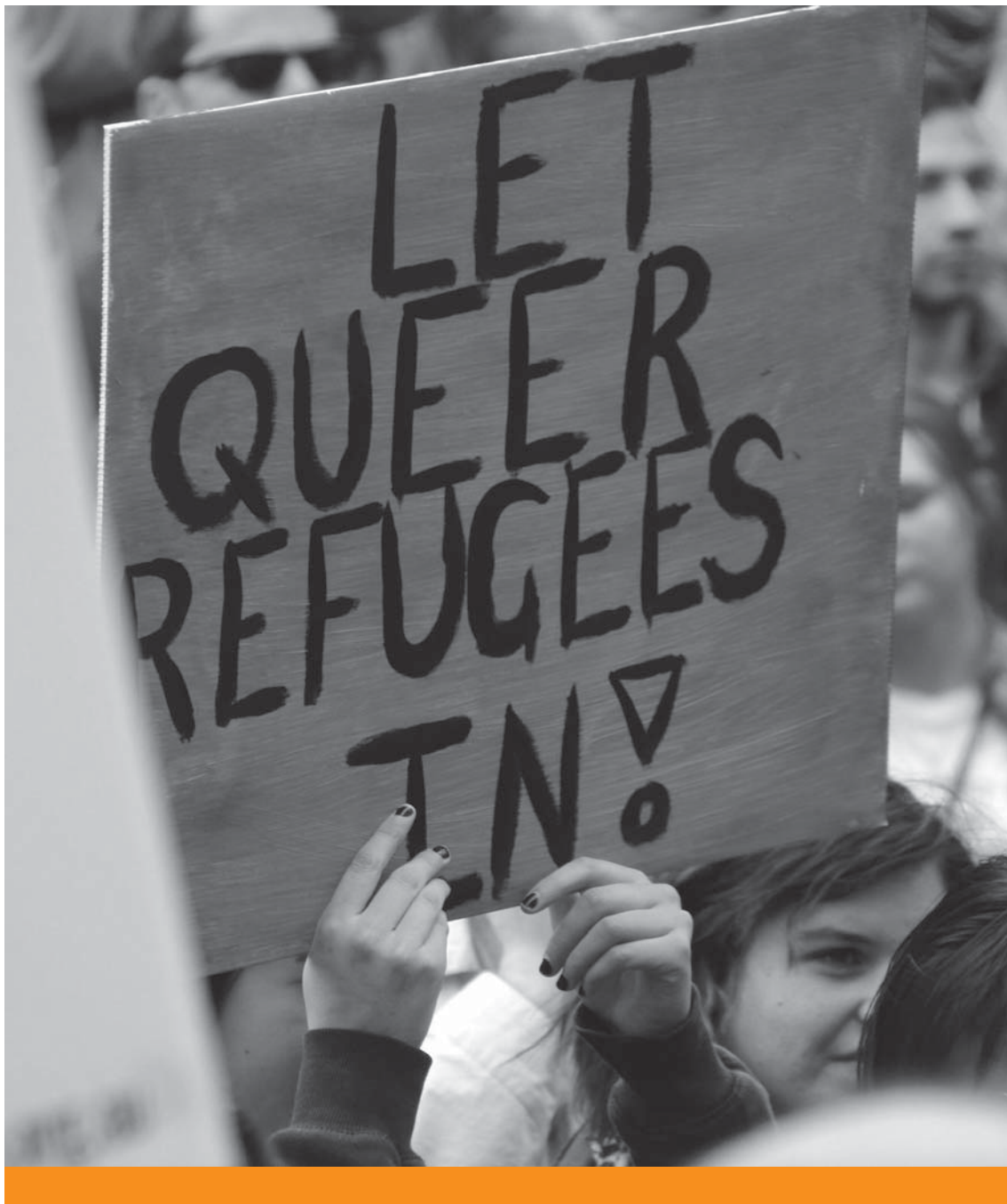
24 Richard LIPPA: *Gender, Nature and Nurture*, Psychology Press, New Jersey, 2005².

25 Andrew T. WALKER – Denny BURK: *National Geographic's „Gender Revolution”: Bad Argument and Biased Ideology*, *Public Discourse* 2017. január 6.

26 Ryszard LEGUTKO: *A közönséges ember diadala*, ford. PÁLFAI Lajos, Rézsong, Budapest, 2018, 225.

**a transz-mozgalom
militánsan követeli a politikai
toleranciát, a teljeskörű
emancipációt, a világ
mindenki számára kötelező,
transznemű átértelmezését**

ellenkező neművé, annak aligha van visszaút, vagy ha van is, az rendkívül nehéz, így a transzmozgalom aktivistái a *point of no return* helyzetéből fakadóan minden elkeseredettségüket és dühüket bevetve, valamint minden, maradék kéte-lyüket elnyomva próbálják áterőszakolni a társadalmakon igazukat, amibe belelovalták magukat. Ha ugyanis ez nem sikerül, akkor a történelemben eddig előállt legnehezebb emberátalakító projekt szenved kudarcot, egyben személyes életük évtizedei is, mindezt visszacsinálni pedig valószínűleg a halálukig tartó folyamat lehetne, ha egyáltalán van esélye annak, hogy visszakapják eredeti, egyben valódi testi énjüket. Tehát számukra ez a küzdelem a legeslegmélyebb egzisztenciális küzdelem is.

Ehhez az abszurd projekthez azonban nem adhatjuk hozzájárulásunkat, ha meg akarjuk őrizni az embert embernek. Hiszen az ember nemcsak lélek, szellem, hanem test is, ezt a testet pedig nem maga választja, hanem adatik néki. A testünk személyünk része – test és lélek elválaszthatatlan. Ezt belátni és elfogadni, és feladni az ezzel ellentétes, abszurd, emberroncokhoz vezető erőkódéseket: itt kezdődik az igazi felszabadulás.

Határtalan elvárások
– A migránsok, köztük a queer menekültek jogaiért tüntetők Melbourne-ben 2013 nyarán
(John Englart felvétele)